

Хробуст Ю., Підгурська В. Інтерактивні методи навчання в Новій українській школі // Специфіка фахової підготовки майбутніх учителів на засадах компетентнісного підходу : досвід, реалії, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (29 листопада 2022 року) / за заг. ред. І. Голубовської. Житомир, 2023. С. 91-94.

Ю. А. Хробуст,
студентка ННІ педагогіки;
науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри початкової освіти та культури фахової мови **Підгурська В. Ю.**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Інтерактивні методи навчання в Новій українській школі

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці навчання, в управлінні навчальним процесом. Сьогодні у всьому світі рівень освіти, її вплив на особистісний розвиток дитини значною мірою залежить від результативності впровадження технологій навчання, які ґрунтуються на сучасних педагогічних теоріях, нових методологічних та дидактичних принципах.

Активні форми навчання реалізуються тоді, коли створюється взаємозв'язок не лише між вчителем і учнем, а й між учнями в навчальному процесі. Саме інноваційні методи здатні активізувати пізнавальні можливості дитини, підтримувати її творчу реакцію.

Проблема впровадження інтерактивних методів навчання на уроках в початкових класах є дуже привабливою для науковців, адже її розробка актуальна та важлива для вирішення ряду питань педагогічної практики. Дослідження вітчизняних педагогів і психологів галузі інформаційних та комунікаційних технологій в освіті показують, що головними завданнями інтерактивних технологій у взаємодії між учителем та учнем у навчальному процесі є процес обміну інформацією, звернення до особистого досвіду учнів, взаємозв'язок теорії й практики, оптимальне сприйняття й засвоєння навчального матеріалу.

Для сучасної системи освіти характерне існування двох взаємозалежних типів організації навчання – традиційного та інноваційного.

1. Терміни "традиційне (нормативне) навчання" та "інноваційне навчання" запропоновані групою вчених у доповіді Римського клубу, який звернув увагу світової наукової громадськості на неадекватність принципів традиційного навчання вимогам сучасного суспільства до особистості, її пізнавальних можливостей [1, с. 3].

Інтерактивне навчання – це навчальна та освітня діяльність, яка орієнтується на динамічні зміни в соціальному середовищі та базується на розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також високих можливостей особистості до соціальної адаптації.

Науковець Нісімчук А. трактує інтерактивне навчання, як "навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей учнів" [2, с. 6].

Серед завдань інтерактивного навчання виділяють: формування глибокої внутрішньої мотивації; можливість використання отриманих знань, умінь та навичок на різних предметах та позашкільному житті учнів; розширення пізнавальних можливостей школярів.

За дослідженнями сучасних науковців, інтерактивні методи навчання є найбільш ефективними та цікавими. Під час інтерактивного навчання учень стає суб'єктом навчального процесу, тоді як під час традиційного навчання він є його об'єктом. Дитина відчуває себе активним учасником подій та власної освіти. За рахунок цього у школярів формується мотивація до навчання, самоспостереження та саморозвиток.

Завдяки впровадженню в навчальний процес інтерактивних методів у здобувачів освіти формуються певні вміння та навички самостійно вивчати певні процеси та явища, користуючись інформацією.

Упровадження інтерактивних методів у навчальний процес дозволяє організувати навчальну діяльність таким чином, щоб розвивати в учнів уміння застосовувати здобуті знання протягом всього життя, формувати розуміння, що вони можуть стати в пригоді в будь-якій життєвій ситуації, а також розуміння того, що будь-яка з наук не існує сама по собі, а тісно пов'язана з дійсністю.

До інтерактивних методів не можна ставитися, як до універсального засобу навчання та прагнути переведення всього навчального процесу на таку форму викладання. Інтерактивні методи дієві, доки використовуються раціонально.

Таке навчання позитивно впливає на формування в здобувачів освіти комплексу навичок та умінь, створення на уроках атмосфери співробітництва та взаємодії. За рахунок цього інтерактивні методи сприяють реалізації компетентісно-орієнтованого навчання.

У сучасній педагогічній освіті є багато різновидів інтерактивних методів навчання, які забезпечують високу ефективність роботи вчителя та учня на уроці. Інтерактивні методи навчання на уроках української мови в початкових класах – важливий складник особистісно-орієнтованого розвивального навчання.

До найпоширеніших інтерактивних методів навчання, які можна застосовувати на уроках української мови в початкових класах, відносять: "Розв'язання проблем", "Розігрування ситуації за ролями", "Два, чотири – разом", "Коло ідей", "Акваріум", "Активне слухання", "Мікрофон", "Мозковий штурм", "Займи позицію", "Синтез ідей", "Незакінчене речення", "Карусель", "Асоціативний куш", "Ажурна пилка", "Так – ні", "Класифікація", "Альтернатива", "За – проти", "Дискусія", метод "Прес", "Мозаїка", "Бережок – річечка" тощо. Усі ці методи характеризуються високою ефективністю та рядом переваг.

Сучасний урок української мови в початкових класах не можна уявити без використання інтерактивних методів навчання. На думку методистів, школярі вчаться швидше і запам'ятовують краще те, що дізналися в результаті спільного обговорення [3, с. 67].

Інтерактивні методи навчання потребують значної підготовки як вчителя, так і учнів. Тому необхідно починати з поступового застосування цих методів, якщо вчитель або учні з ними недостатньо ознайомлені.

Ефективність застосування інтерактивних методів навчання на уроках української мови спирається на такі методичні підходи, які мають на меті створення для учня позиції активного учасника навчального процесу:

- формування умінь висловлювати власну думку, відтворювати та будувати текст;
- розвиток активної діяльності учня на уроці за допомогою вирішення мовленнєвих, мовних, а також проблемних та пізнавальних завдань;
- збагачення граматичної структури мовлення та словникового запасу учнів способом створення дослідницької діяльності та системи спостережень за довкіллям;
- оптимальне поєднання колективної, парно-групової та індивідуальної діяльності.

Інтерактивні методи навчання класифікують за такими формами організації навчальної діяльності:

- фронтальна (педагог взаємодіє одночасно з усім класом);
- групова (клас ділиться на групи, в процесі розв'язання завдань учасники навчають один одного);
- парна (робота в парі з учнем чи учителем);
- індивідуальна (самостійна робота учнів) [4, с. 48].

Отже, інтерактивними методами навчання можна вважати методи взаємодії учасників навчального процесу з метою спільного вирішення навчальних завдань. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умовами постійної, активної взаємодії всіх учнів, де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчального процесу.

Список використаної літератури

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 218 с.
2. Нісімчук А. С., Падалка О. О., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології. Київ : Генеза, 2000. 368 с.
3. Сиротенко Г. О. Сучасний урок : інтерактивні технології навчання. Харків : ВГ "Основа", 2003. С. 107–111.
4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

